

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертацію

Купрієвич Вікторії Олександрівни

«Педагогічні умови професійного самовдосконалення керівників професійно-технічних навчальних закладів в процесі підвищення кваліфікації»,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Актуальність теми дисертаційного дослідження.

В умовах реформування освіти виникла необхідність перебудови системи неперервної освіти та її складової – післядипломної педагогічної освіти як важливого засобу професійного розвитку і вдосконалення особистості; забезпечення рівного доступу до якісної професійної освіти; формування творчої, духовно багатой особистості з урахуванням її професійних інтересів і запитів. Вирішення означених завдань нерозривно пов'язане зі зміною змісту та технологій у післядипломній освіті, що детермінуються посиленням вимог до професійних якостей педагогічних працівників, зокрема керівників закладів професійно-технічної освіти. А забезпечення умов для їх професійного розвитку, у свою чергу, спричинило необхідність розвитку теорії й практики професійного самовдосконалення керівника закладу освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими, базуються на узагальненні достатньої кількості наукової літератури. Досить ґрунтовно, на наш погляд, у своєму дослідженні автор розкриває педагогічні умови професійного самовдосконалення керівників закладів професійно-технічної освіти (С. 84 – 100), серед них: створення освітнього середовища як чинника формування професійного самовдосконалення керівників ПТНЗ; розвиток готовності керівників до професійного самовдосконалення; спрямованість освітнього процесу підвищення кваліфікації в цілому та окремих його структурних

компонентів на професійне самовдосконалення керівників; стимулювання та спрямованість керівників ПТНЗ до мотивації успіху в процесі професійного самовдосконалення; педагогічна підтримка процесів самовдосконалення та створення системи спеціального методичного супроводу професійного самовдосконалення керівників закладів професійно-технічної освіти в процесі підвищення кваліфікації.

Наведені В. О. Купрієвич висновки базуються на використанні різних методів наукового пошуку: теоретичних, до яких відносять аналіз, синтез, узагальнення, моделювання; емпіричних: анкетування, інтерв'ювання, бесіда, тестування, педагогічне спостереження, вивчення та узагальнення управлінського досвіду, методи самооцінок, самоаналізу результатів роботи над собою, що використовувалися для вироблення концептуальної основи моделі професійного самовдосконалення керівників; статистичних – для здійснення кількісної та якісної інтерпретації результатів дослідження.

Здобувачкою шляхом застосування методу теоретичного аналізу наукової літератури визначено сутність поняття понять теорії професійної освіти, зокрема дефініції «професійне самовдосконалення» (С. 36) та «професійне самовдосконалення керівників ПТНЗ» (С. 40 – 41) на основі якого запропоновано їх авторське тлумачення.

Заслуговує на увагу модель професійного самовдосконалення керівників закладів професійно-технічної освіти в процесі підвищення кваліфікації.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дослідження є складником комплексної науково-дослідної роботи кафедри професійної освіти – «Науково-методичні засади оцінювання росту професіоналізму керівних кадрів професійної освіти» і кафедри публічного управління та менеджменту освіти ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» – «Науково-методичні засади підвищення ефективності державно-громадського управління неперервною освітою в умовах суспільних трансформацій в Україні».

Оцінка змісту та завершеності дисертації.

У вступі здобувачкою обґрунтовано актуальність і доцільність обраної теми, визначено об'єкт, предмет, мету, завдання та теоретичні основи дослідження, охарактеризовано методи й етапи роботи, розкрито наукову новизну дослідження, його теоретичну та практичну значущість, наведено дані щодо апробації результатів педагогічного дослідження.

У першому розділі проаналізовано стан розробленості проблеми професійного самовдосконалення керівників ПТНЗ у сучасній науковій літературі, уточнено зміст основних понять дослідження, розкрито наукові засади та особливості професійного самовдосконалення керівників закладів професійно-технічної освіти в процесі підвищення кваліфікації, узагальнено вітчизняну та зарубіжну практику організації професійного самовдосконалення керівників ПТНЗ в процесі підвищення кваліфікації.

В. О. Купрієвич розглядає професійне самовдосконалення як процес, у якому відображається: динаміка рівня обізнаності фахівця; діяльність, спрямовану на розвиток професійних якостей, навичок, умінь; засіб підготовки до інноваційної діяльності, а професійне самовдосконалення керівників ПТНЗ – як внутрішній процес свідомої цілеспрямованої роботи над собою, що відображає вищий рівень саморуху на основі інтегральної взаємодії самоосвіти та самовиховання, ціннісно вмотивованої професійної діяльності, основою якого є професійні самопізнання, самоактуалізація, самоорганізація та самореалізація фахівця, управлінця, менеджера освіти.

У другому розділі В. О. Купрієвич на підставі аналізу психолого-педагогічної літератури й узагальнення досвіду роботи закладів післядипломної педагогічної освіти визначено і схарактеризовано педагогічні умови професійного самовдосконалення керівників ПТНЗ, критерії, показники й рівні сформованості їх професійного самовдосконалення в процесі підвищення кваліфікації. На нашу думку, цінним є обґрунтування моделі професійного самовдосконалення керівників закладів професійно-технічної освіти, яка відображає систематизований комплекс основних

закономірностей діяльності та взаємодії його учасників.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка моделі та педагогічних умов реалізації професійного самовдосконалення керівників професійно-технічних навчальних закладів в процесі підвищення кваліфікації» висвітлено етапи, методику та результати педагогічного експерименту; описано методичні рекомендації щодо створення педагогічних умов та впровадження моделі професійного самовдосконалення керівників професійно-технічних навчальних закладів в процесі підвищення кваліфікації.

У роботі представлені розгорнуті висновки, які слугують віддзеркаленням основних результатів дисертаційної роботи.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання.

На нашу думку, практичне значення роботи полягає у впровадженні в процес підвищення кваліфікації програми авторського спецкурсу «Професійне самовдосконалення керівників ПТНЗ», реалізація якого забезпечує створення обґрунтованих педагогічних умов професійного самовдосконалення керівників закладів професійно-технічної освіти; розробці методичних рекомендацій для учасників освітнього процесу (викладачів-тьюторів і слухачів курсів підвищення кваліфікації) щодо організації професійного самовдосконалення керівників ПТНЗ.

Результати дослідження можуть бути використані у роботі закладів післядипломної педагогічної освіти під час навчання на курсах підвищення кваліфікації та у міжкурсовий період під час організації самоосвітньої діяльності керівників ПТНЗ.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях.

Основні теоретичні положення та висновки дисертації опубліковано в 31 одноосібній друкованій праці: 13 статей, із яких 8 – у провідних наукових фахових виданнях України, 1 стаття в зарубіжному виданні та одне

навчально-методичне видання. Основні положення дисертації широко апробовані на науково-практичних конференціях. Авторкою опубліковано 17 матеріалів науково-практичних конференцій.

Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації.

Ознайомлення з текстом автореферату дисертації дає підстави стверджувати, що за структурою та змістом він відповідає вимогам, що висуваються МОН України. У тексті автореферату відображено основні положення, зміст, результати й висновки здійсненого В. О. Купрієвич дослідження. Наголосимо, що зміст автореферату та основні положення дисертації є ідентичними.

Дискусійні положення та зауваження. Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Купрієвич В. О., вважаємо за необхідне висловити такі зауваження:

1. У роботі бажано було б більше уваги приділити тим функціям та ознакам освітнього середовища, які дають авторці підстави розглядати його як чинник формування професійного самовдосконалення означеної категорії керівників.

2. У розділі I дисертації варто було більш повно описати доцільність використання дистанційної форми навчання для професійного самовдосконалення слухачів цієї категорії в процесі підвищення кваліфікації, адже у висновках до I розділу (С. 82) дисертанткою про це зазначено.

3. У параграфі 2.2. «Модель професійного самовдосконалення керівників професійно-технічних навчальних закладів у процесі підвищення кваліфікації» (С. 116) здобувачка посилається на Положення про дистанційне навчання, що затверджене наказом МОН України від 21.01.2004 р. № 40, яке втратило чинність у 2013 році. Дисертантці варто було робити посилання на чинні нормативні документи.

4. У додатках до роботи здобувачка частково наводить приклади інструментів, які використано в процесі експериментального дослідження.

Проте варто уточнити, які види інструментів авторка використовувала для діагностики професійного самовдосконалення керівників.

5. На нашу думку, до додатків доцільно було б внести такий допоміжний матеріал, як акти та протоколи випробувань, матеріали обробки та представлення результатів дослідження (графіки, діаграми тощо).

Висловлені зауваження не впливають на загальну високу наукову оцінку виконаного дослідження.

Загальний висновок. Дисертаційна робота В. О. Купрієвич на тему «Педагогічні умови професійного самовдосконалення керівників професійно-технічних навчальних закладів в процесі підвищення кваліфікації» є завершеним, цілісним науковим дослідженням, яке за своїм змістом, рівнем новизни, теоретичного і практичного значення отриманих результатів відповідає вимогам МОН України (згідно з «Порядком присудження наукових ступенів», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567, зі змінами, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р. № 656), а її автор Купрієвич В. О. заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

заступник директора з науково-педагогічної
роботи Миколаївського обласного
інституту післядипломної педагогічної
освіти, кандидат педагогічних наук

В. В. Стойкова

Підпис В. В. Стойкової засвідчую

М. Б. Лутіс

Провідний юрист